

SD14

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2605

av Julia Kronlid m.fl. (SD)

Ändrad praxis för sena aborter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att livsduglighetskriteriet ska anpassas efter den medicinska utvecklingen genom att det alltid ska finnas minst två veckors marginal från det tidigast födda överlevande barnet till den senast godkända tidpunkten för abort.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att dagens praxis för godkännande av sena aborter ska ändras så att inga aborter godkänns efter graviditetsvecka 19 annat än om fostret är så allvarligt skadat att det inte bedöms kunna överleva utanför livmodern.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att om en graviditet måste avbrytas efter graviditetsvecka 19 på grund av att mammans liv är i fara, ska målsättningen vara att rädda livet på både barn och moder enligt de riktlinjer som gäller för livsuppehållande behandling vid spontan förlossning vid samma tidpunkt.

Motivering

Med dagens abortlagstiftning är det kvinnan som själv avgör om hon vill göra abort fram till graviditetsvecka 18. För abort efter vecka 18 ska det finnas synnerliga skäl och det får endast ske efter särskilt tillstånd från Socialstyrelsens rättsliga råds abortonämnd. Det finns idag ingen lagstiftad övre gräns för abort. Däremot finns det ett livsduglighetskriterium gällande fostret. Lagen säger att abort endast får utföras om man anser att fostret inte kan överleva utanför livmodern (SFS 1974:595). Samtidigt finns det för närvarande en praxis att sena aborter efter vecka 18 kan godkännas ända upp till vecka 22, och då inte enbart på grund av skador på fostret utan också av sociala skäl hos

föräldrarna, trots att fostret får antas vara fullt friskt. En legal abort efter vecka 22 kan enbart beviljas om fostret är så skadat att det inte kan överleva utanför livmodern. Om kvinnans liv eller hälsa är i fara på grund av graviditeten kallas det efter vecka 22 inte längre abort utan avbrytande av graviditet, eftersom målsättningen då ska vara att rädda livet på både barn och moder. I dessa fall ska samma riktlinjer för livsuppehållande behandling gälla som vid en spontan förlossning vid samma tidpunkt (RUT dnr 2011:936).

Att det tillämpas en övre gräns vid vecka 22 har sin grund i att det ska finnas en betryggande säkerhetsmarginal till livsdugligt foster. Detta är dock inte längre hållbart då den medicinska utvecklingen gått framåt. När abortlagen stiftades 1974 kunde barn räddas i vecka 28 och abort kunde beviljas upp till vecka 24. Detta innebar fyra veckors marginal mellan abortgränsen och den tidpunkt det gick att rädda foster. Praxis för sen abort har tidigare sänkts från vecka 24 till vecka 22 just för att den medicinska utvecklingen gått framåt. Nu har den medicinska utvecklingen gått framåt än mer och barn kan räddas i vecka 21. Vi har ett exempel i Sverige med en pojke som 2007 föddes på Akademiska sjukhuset när han var 21 veckor och 6 dagar gammal och överlevde. Det finns också fall i Tyskland och USA där barn kunnat räddas så tidigt som i vecka 21. Enligt en stor svensk studie som letts av professor Karel Maršál, presenterades det i ett pressmeddelande från Lunds universitet (2009-06-02) att av de extremt tidigt födda i Sverige som vårdades på en neonatal intensivvårdsavdelning överlevde så mycket som 26 procent av barnen som förlösts vecka 22. Därför förefaller det utom allt försvar att vi fortfarande har en praxis där aborter kan godkännas upp till vecka 22.

År 2010 genomfördes 410 aborter mellan vecka 18 och 22 (aborter 2010, Socialstyrelsen). Av dessa aborter genomfördes 93 stycken mellan vecka 21 och 22 där 41 av dem berodde på sociala skäl där man får anta att dessa foster var fullt friska. Detta enligt uppgifter från riksdagens utredningstjänst (RUT dnr 2011:936 och 1404). Under samma tidpunkt genomfördes 51 aborter med fosterskada som skäl där till exempel Downs syndrom kan vara ett skäl men inte alls behöver ha någon betydelse för fostrets livsduglighet. Det finns nämligen inga kriterier för graden av allvar i fosterskador utan det som avgör är föräldrarnas upplevelse av att kunna ta hand om barnet (RUT dnr 2011:936).

Mot bakgrund av att barn som förlösts i vecka 21 kunnat räddas till livet är det svårt att dra någon annan slutsats än att det idag görs sena aborter av fullt livsdugliga foster, där en del av fostren mellan vecka 21 och 22 hade kunnat överleva utanför livmodern om de hade fått vård. Detta är naturligtvis oacceptabelt och går i direkt strid mot Sveriges lagstiftning som klart stipulerar att inga aborter får göras på foster som antas vara

livsdugliga. Livsduglighetskriteriet finns för att gränsen ska anpassas efter verkligheten, men dagens praxis har inte anpassats efter den medicinska utvecklingen.

Vi vill se en praxis där det alltid finns två veckors marginal från det tidigast överlevande födda barnet och den senast godkända tidpunkten för abort. Detta skulle idag innebära en gräns där inga aborter görs efter 19 graviditetsveckor och 0 dagar, annat än om fostret är så allvarligt skadat att det bedöms inte kunna överleva utanför livmodern. Om graviditeten efter vecka 19 behöver avbrytas på grund av att mammans liv eller hälsa hotas ska man i möjligaste mån rädda livet på både barn och moder, såsom idag är praxis vid avbrytande av graviditet efter vecka 22.

Rapporter från barnmorskor i svensk media har också vittnat om att det finns stora skäl till förändringar i praxis vid sena aborter. Den 18 maj 2011 uttalade en sjuksköterska så här i Dagens Medicin:

Det känns fruktansvärt att låta fullt friska foster ligga och dö framför våra ögon, men vi kan ingenting göra. Eller rättare sagt: vi får inte göra någonting. I så fall bryter vi mot lagen.

Sjuksköterskan berättade att hon varit med om två fall senaste året, ett fall i vecka 18 och ett i vecka 22. Efter en rundringning av tidningen Dagen publicerades en artikel den 25 maj 2011, som sade att på nästan hälften av Sveriges sjukhus har man upplevt att aborterade foster visat livstecken. En barnmorska berättar i artikeln att ofta lever fostren bara någon minut men att de haft fall där de levt längre än så och en gång levde det aborterade fostret upp till en timma. På något sjukhus läggs fostret i ett bäcken med locket på, några håller det i famnen tills det går bort och en tredje lägger det ute i sköljrummet där det lämnas ensamt att dö. Att foster lämnas att dö på detta vis i Sverige anser vi är fullständigt orimligt och det är djupt omänskligt att kvinnan, fostret och vårdpersonalen ska utsättas för detta obehag. Praxis för sena aborter måste ändras så att dessa situationer i största möjliga mån kan undvikas.

Julia Kronlid (SD)

Paula Bieler (SD)

Cassandra Sundin (SD)

Per Ramhorn (SD)

Margareta Larsson (SD)

Carina Herrstedt (SD)